

Kolekcja antycznych lampek oliwnych

(Tabl. LX)

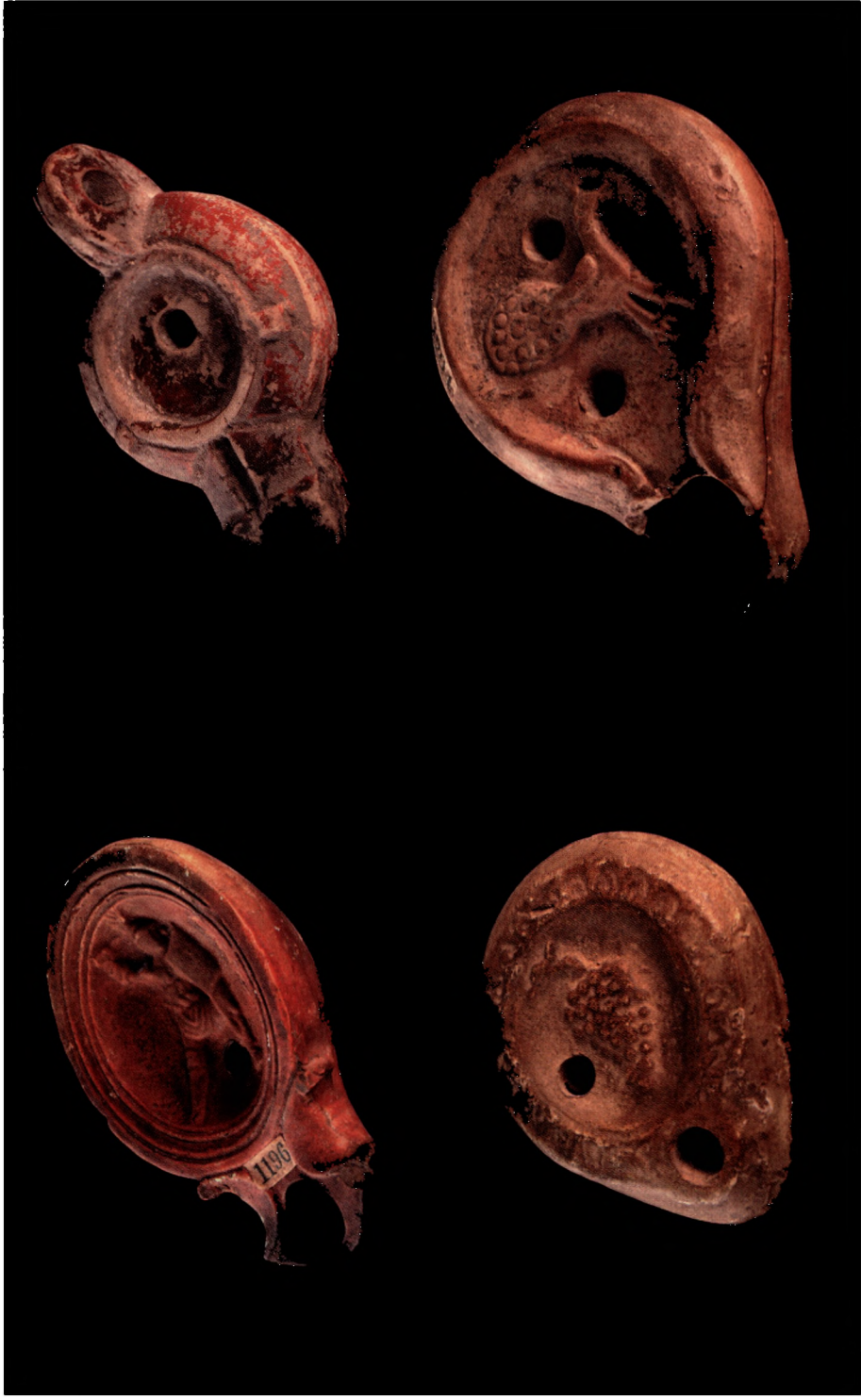
W kolekcji dawnego Gabinetu Archeologicznego UJ znajduje się 55 antycznych lampek oliwnych, co, naturalnie, biorąc pod uwagę ich masowe występowanie, nie jest zbiorem zbyt okazałym (w krakowskim Muzeum Narodowym i w Muzeum Czartoryskich znajduje się ich razem 180, a w Archeologicznym 106 – w większości dary żołnierzy II Korpusu, stacjonujących w Egipcie), niemniej jednak stanowią one ważny materiał dydaktyczny. Prezentowane w nim są zarówno wszystkie typy lampek greckich z okresu V wieku p.n.e. – III wieku n.e., jak i rzymskich oraz bizantyjskich od I wieku p.n.e. po VI wieku n.e., produkowanych w warsztatach Grecji właściwej, Jonii, Egiptu oraz terenów nadczarnomorskich, a także miasta Rzymu i prowincji azjatyckich i północnoafrykańskich. Naturalnie, tak jak w każdym muzeum na świecie znaleźć tu można i falsyfikaty, licznie wytwarzane od XVIII wieku aż po czasy współczesne. W porównaniu jednak z innymi kolekcjami, zbiór uniwersytecki ustrzegł się większej ich liczby, być może, wskutek nadzoru profesora Piotra Bieńkowskiego. Jest tu tylko jeden i to w dodatku niezwykle ciekawy obiekt, na wpół antyczny¹. Lampka ta (nr inw. 394; *Katalog* nr 527), ofiarowana przez Mathiasa Bersohna, sklejona jest z dwóch części. Spód z inskrypcją ATIME-TIO występującą w I wieku n.e. został połączony z nowożytnym naśladownictwem, dekorowanym pseudoantycznymi wizerunkami satyra i smoka. Podobny obiekt znajduje się także w British Museum.

Ta różnorodność typów oraz szeroka rozpiętość czasowa i terytorialna, w których powstały nasze lampki, jak również umieszczone na niektórych obiektach sygnatury warsztatów, dają możliwość przekrojowej prezentacji najważniejszych kategorii tego rodzaju zabytków.

Nie ma wśród nich dzieł sztuki, nie odznaczają się też one wielkimi walorami ekspozycyjnymi, ale będąc typowymi wyrobami ceramicznymi, stanowią cenną po-

¹ Zob. w niniejszym tomie, s. 300-302.

moc naukową. Trzeba pamiętać, że były one ofiarowywane przez osoby pragnące wspomóc Uniwersytet i wzbogacić jego zbiory. Wśród ofiarodawców znaleźli się i książę Władysław Czartoryski (za jego pośrednictwem jedną lampkę przekazał też Józef Ignacy Kraszewski), i Jan Matejko, hrabia Stanisław Tarnowski, Tomasz Zeliński, Mieczysław Sandecki i Karol Stahel, Edward Rastawiecki i Maria Bodeńska, oraz wiele anonimowych dzisiaj postaci poczuwających się do „sponsoringu” ówczesnego Gabinetu Archeologicznego.

Tabl. I.X. Lampki oliwne. Italia, I–VI w. Gilina. dł. 4,7–9,6 cm. Dar Władysława Czartoryskiego, 1872. *Katalog* 1976, nry 486, 508, 506, 524; por. s. 298-299